

PRIVÁHTAPERSONNNA VEALGEORDNESTALLAN

TALOUS- JA VELKANEUVONTA
EKONOMIJA- JA VEALGERÁVVEHAT

EAVTTUT JA EASTAGAT

Vealgeordnestallan lea oaivvilduvvon persovdnii, geas velggiid mearri lea máksonávcca ektui menddo stuoris dahje máksonákca lea hedjonan ovdamearkka dihte buohcuvuođa dahje bargguhisvuođa dihte. Vealgeordnestallan ohccujuvvo gearretievttis. Ekonomiiija- ja vealgebagadalli veahkeha vealgeordnestallama ohcamis.

Vealgeordnestallamii leat ásahuvvon lágas eastagat, muhto áššis mearriduvvo álo dáhpáhusa mielde.

Vealgeordnestallama sáhttá oažžut eastagis fuolakeahttá, jos dasa leat vealta-meahttun sivat. Mearrádusas váldit vuhtii ovdamearkka dihte velggolačča doaimmaid velggiid máksima ovdii, áiggi mii lea gollan vealgáduvvamis, eará diliid mat velggolaččas leat ja vealgeordnestallama mearkkašumi velggolačča ja velgoheadjiid dáfus.

Vealgeordnestallama eastagat leat earret eará:

- Máksonávccahisvuohta lea gaskaboddosaš. Gaskaboddosašvuođa árvvoštallat álo dili mielde.
- Vealgáduvvan lea dáhpáhuvvan berošmeahttunvuođa dihte.
- Olmmoš lea leamaš ovdal vealgeordnestallamis.
- Vealgáduvvan lea dáhpáhuvvan iežas ekonomalaš sajádaga hedjonahttimis eaktodáhtolaččat, dahje ekonomiiijas lea addojuvvon boastto dieđut vealgeordnestallama várás.
- Persovdnii lea mearriduvvon rihkosa geažil máksogeatnegasvuohta dahje persovdna eahpidit dahje siva-hit rihkkosis, mas vejolaččat mearriduvvo máksogeatnegasvuohta.
- Vealgi man doallat fuomášanvearan lea šaddan ealáhusdoaimmas, mas leat ovdamearkka dihte healbaduvvon lágas geatnegahtton geatnegasvuođat eará sivaidd geažil go máksonávccahisvuođas.

OHCAN

Vealgeordnestallan doaibmá buoremusat dalle, go leat čatnasan ekonomiiijat ordnemii.

Sáhtát árvoštallat iežat dili ekonomiiija- ja vealgebagadalliin ovdal vealgeordnestallamii ohcama. Ekonomiiija- ja vealgebagadalli veahkeha válmmaštallat ohcamušat ja bivdá dus dasa mildosiid. Vealgerávvemis kártejuvvo vealgedillát. Buot vealggit, mat leat šaddan ovdal vealgeordnestallama álggaheami, gullet vealgeordnestallama ollái. Go leat vuolláičálán ohcamuša, ekonomiiija- ja vealgebagadalli sádde ohcamušat gearretriectái.

Gearretriecti sádde ohcamušat ja vealgáduvvančielggadusat velgoheadjjiide, mielde velggolaččaide ja dáhkideaddjiide

ja bivdá sis celkosa áššái. Jos gii nu oassebeliin vuostálastá ohcamuša, oaččut gearretrievttis cealkkusbivdaga dahje bovdehusa diggegieđahallamii. Gearretriecti dahká loahpalaš mearrádusa vealgeordnestallama álggaheamis dahje hilgumis.

Jos gearretriecti addá vealgeordnestallamii miehtemielalaš mearrádusa ja ohcamuša mielddusin lea máksoprográmmaevttohus, gearretriecti sáhttá dohkkehit evttohusa seamma háve. Jos máksoprográmmaevttohus ii leat, gearretriecti sáhttá mearridit čilgejeaddji bargat dan.

Ekonomiiija- ja vealgebagadalli veahkeha du olles vealgeordnestallanproseassa áigge.

MÁKSOPROGRÁMMA

Vealgeordnestallamis dutnje nannejuvvo máksoprográmma, man mielde mávsát boahttevuodas velggiid. Máksoprográmma várás dutnje rehkenastojuvvo boaduidat ja goluidat vuodul máksovárri. Máksovárri oaivvilda supmi, man veardde mávssát velggiidat mánnosaččat. Jos bákkolaš gollot leat stuorábut go boadut, máksovárrát lea negatiivvalaš ja dutnje sáhttit nannet nu gohčoduvvon nollaprográmma, mas mávssát dušše bákkolaš goluidat.

Máksoprográmma bistu

- Máksoprográmma 3 jagi, jos eai leat eastagat.
- Máksoprográmma 5 jagi, jos lea gávnnavuvvon eastta ja vealgeordnestallan lea mieđihuvvon vealta-meahhtun sivaid vuhtii váldimiin.
- Jos vealgeordnestallamis seailuhuvvo visti, máksoprográmma sáhttá leat guhkit go 5 jagi.

Loahppa vealggit addojuvvojit ándagassii, go máksoprográmma ja vejolaš lassemávssut leat čađahuvvon nu mo lea sohpon.

MÁKSOPROGRÁMMA ÁIGGE

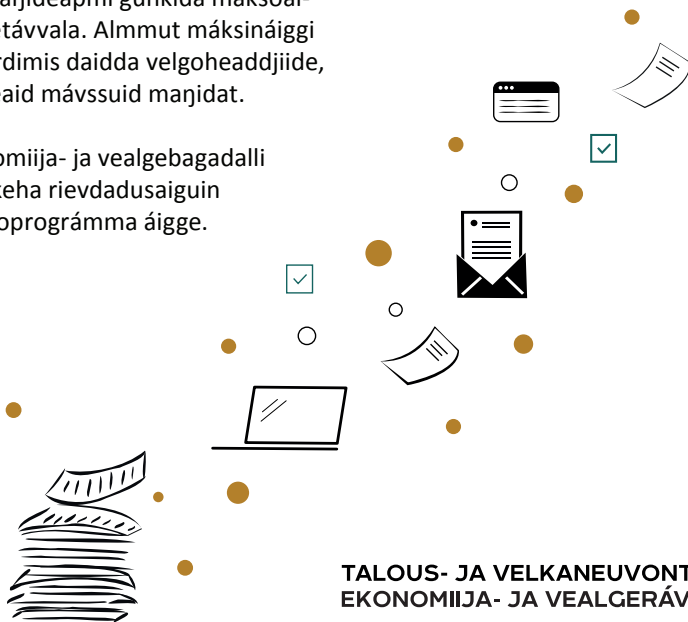
- Máksoprográmma sáhttit rievdat, jos máksinnákkat lea hedjonan guhkesáigásaččat nu, ahte dus ii sáhte govttolaččat eaktudit máksoprográmmas mearriduvvon máksogeatnegasvuoda deavdima.
- Jos mii nu loatna lea báhcán máksoprográmmas eret, loana sáhttit lasihit máksoprográmmii maŋjegihtii. Jos loatna lea stuoris, sáhttit máksoprográmmii ohcat rievdadusa.
- Jos dutnje bohtet gaskaboddosaš máksováttisvuodát, sáhtát maŋjit mávssuid eanemustá golmain dahje viđain mánotbajiin. Maŋjideapmi guhkida máksoáigetávvala. Almmut máksináiggi sirdimis daidda velgoheaddjiide, geaid mávssuid maŋjdat.

Ekonomiija- ja vealgebagađalli veahkeha rievdadusaiguin máksoprográmma áigge.

Lassečađahangeatnegasvuoha

Jos du boađut loktanit dahje oaččut ovdamearkka dihte árbbi, sáhtát gártat máksit oasi ođđa boađuinat dahje váriinat velgoheaddjiide. Lassečađahangeatnegasvuoda fuolakeahhtá sáhtát doallat oasi ruđain maid leat ožžon ieš. Lassečađahangeatnegasvuoha guoská maiddái nollaprográmma.

Ekonomiija- ja vealgebagađalli veahkeha du lassečađahanrehkenastima dahkamis.

TALOUS- JA VELKANEUVONTA
EKONOMIJA- JA VEALGERÁVVEHAT